EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.2.2016
C(2016) 755 final

KOMISJONI TEATIS

12.2.2016,

JUHENDDOKUMENT

ELi PUIDUMÄÄRUSE KOHTA

JUHENDDOKUMENT

ELi PUIDUMÄÄRUSE KOHTA[1]

SISSEJUHATUS

Määruses (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused[2] (ELi puidumäärus), on ette nähtud, et komisjon võib ühtse rakendamise tagamiseks vastu võtta muid kui seadusandlikke meetmeid. Seni vastu võetud meetmed on järgmised:

- delegeeritud määrus, millega määratakse kindlaks järelevalveorganisatsioonide tunnustamise nõuded ning kehtestatakse sellise tunnustuse andmise ja tühistamise kord,[3] ning
- rakendusmäärus, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad nõuetekohase hoolsuse süsteemi ning järelevalveorganisatsioonide suhtes liikmesriikide pädevate asutuste poolt tehtavate kontrollide sageduse ja laadi kohta[4].

Pärast sidusrühmade, liikmesriikide ekspertide ning metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) komitee liikmetega konsulteerimist jõuti ühisele seisukohale, et ELi puidumääruse teatavad aspektid vajavad selgitamist. Lepiti kokku, et on vaja koostada juhenddokument, milles käsitletaks ELi puidumääruse ja selle muude kui seadusandlike aktidega seonduvaid küsimusi. Juhenddokumendi arutamisel ja koostamisel tehti koostööd FLEGTi komiteega.

Käesolev juhenddokument ei ole õiguslikult siduv; selle ainus eesmärk on anda teavet ELi puidumääruse ja komisjoni kahe muu kui seadusandliku akti teatavate aspektide kohta. Juhenddokument ei asenda, täienda ega muuda sätteid määruses (EL) nr 995/2010, komisjoni määruses (EL) nr 363/2012 ega komisjoni määruses (EL) nr 607/2012, mis jäävad kohaldatavaks õiguslikuks aluseks. Juhenddokumenti ei tohiks vaadelda eraldi; seda peab kasutama koos õigusaktidega, mitte eraldiseisva allikana.

Käesolev juhenddokument pakub siiski kasulikku taustteavet kõigile, kes peavad täitma ELi puidumäärust, kuna selles selgitatakse õigusakti raskestimõistetavaid osi. Ka saavad juhenddokumenti kasutada liikmesriikide pädevad asutused ja täitevasutused ELi puidumääruse seadusandliku paketi rakendamisel ja rakendamise tagamisel.

Käesolevas dokumendis käsitletud küsimuste üle otsustati komisjoni kahe muu kui seadusandliku aktiga seotud arutelude käigus ja pärast arvukaid kahepoolseid kohtumisi sidusrühmadega. Dokumenti võib teemasid lisada, kui on saadud rohkem kogemusi ELi puidumääruse kohaldamisel, ning sellisel juhul vaadatakse dokument vastavalt läbi.

1. TURULELASKMISE MÕISTE

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 2. Mõisted***

Artikli 2 kohaselt loetakse puitu turulelastuks, kui selle tarnimine toimub:

[1] Käesoleva juhenddokumendi ükski osa ei asenda otseviiteid kirjeldatud õigusaktidele ning komisjon ei vastuta mis tahes kaotuste või kahju eest, mida põhjustavad juhenddokumendis esinevad vead või avaldused.
Määruse tõlgendamise kohta saab lõplikke otsuseid teha üksnes Euroopa Kohus.
[2] ELT L 295, 12.11.2010, lk 23.
[3] ELT L 115, 27.4.2012, lk 12.
[4] ELT L 177, 7.7.2012, lk 16.

- **siseturule** – see tähendab, et puit peab olema ELis füüsiliselt olemas, kas siin üles töötatuna või imporditua ja pärast tollivormistust vabasse ringlusse lastuna, kuna tooteid saab nimetada „Euroopa Liidu kaubaks" alles siis, kui need on sisenenud tolliliidu territooriumile. Kauba tolli eriprotseduure (nt ajutine import, seestöötlemine, tollikontrolli all töötlemine, tolliladustamine, vabatsoonid) ning transiitvedusid ja reeksporti ei loeta turulelaskmiseks;
- **esmakordselt** – ELi turule juba lastud puittooteid ja turule lastud puittoodetest valmistatud tooteid määrus ei hõlma. Täpsemalt kehtib toote esmakordne kättesaadavaks tegemine iga üksiku toote kohta, mis lastakse turule pärast ELi puidumääruse kohaldamise alguskuupäeva (3. märts 2013), mitte uue toote või tootesarja käikulaskmise kohta. Turulelaskmise mõiste hõlmab iga üksikut toodet, mitte toote tüüpi, sõltumata sellest, kas see toodeti eraldiseisva artikli või sarjana;
- **ärilise tegevus käigus** – puittooted peavad olema turule lastud töötlemise või äri- või eratarbijatele turustamise eesmärgil või kasutamiseks ettevõtja enda äritegevuses. Määruses ei ole kehtestatud nõudeid eratarbijatele.

Kõik eespool nimetatud tingimused peavad olema täidetud samaaegselt. Seega tuleks „turulelaskmist" käsitada toimuvana, kui ettevõtja teeb puidu või puittooted esmakordselt ELi turul kättesaadavaks turustamise või ärilise tegevuse käigus kasutamise eesmärgil. Selleks et ettevõtjaid saaks selgelt, arusaadavalt ja järjepidevalt eristada, tuleb neid määratleda vastavalt sellele, kuidas nende puitu ELi turul kättesaadavaks tehakse, mis erineb sõltuvalt sellest, kas puit on üles töötatud ELis või väljaspool seda.

Kui puit on ärilise tegevuse käigus esimest korda ELis üles töötatud või ELi imporditud, kohaldatakse järgmisi „ettevõtja" määratlusi:

a) ELis üles töötatud puidu puhul on ettevõtja üksus, kes turustab või kasutab puitu pärast seda, kui puit on üles töötatud.

b) i) Väljaspool ELi üles töötatud puidu puhul on ettevõtja üksus, kes tegutseb importijana, kui puit on ELi tolliasutuste poolt vormistatud ELis vabasse ringlusse lubamiseks. Enamikul juhtudel on importijaks nime või numbriga „kaubasaaja" tollideklaratsiooni (ühtne haldusdokument) lahtris 8.

b) ii) ELi imporditud puidu või puittoodete puhul ei ole mõiste „ettevõtja" seotud toote omandiõiguse või muude lepingutingimustega.

Kõik ELis ja väljaspool ELi asuvad ettevõtjad peavad järgima ebaseaduslikult ülestöötatud puidu turulelaskmise keeldu ja täitma nõuetekohase hoolsuse rakendamise kohustust.

I lisas on toodud näiteid selle kohta, kuidas turulelaskmise mõistet praktikas tõlgendada.

ELi puidumäärus ei ole tagasiulatuva jõuga. See tähendab, et keeldu ei kohaldata puidu ja puittoodete suhtes, mis on turule lastud enne määruse jõustumist 3. märtsil 2013. Riiklike pädevate asutuste tehtavate kontrollide käigus peavad ettevõtjad siiski tõendama, et nad on kehtestanud nõuetekohase hoolsuse süsteemi, mis toimib alates 3. märtsist 2013. Seega on oluline, et ettevõtjatel on võimalik eristada sellele kuupäevale eelnevaid ja järgnevaid tarneid. Ka kauplejatele kehtivat jälgitavuse nõuet kohaldatakse alates sellest kuupäevast.

2. MITTEMÄRKIMISVÄÄRSE OHU MÕISTE

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 6. Nõuetekohase hoolsuse süsteemid***

Nõuetekohase hoolsuse nõude kohaselt peab ettevõtja koguma teavet käideldava puidu ja puittoodete ning nende tarnijate kohta, et teostada täielik ohuhindamine. Artiklis 6 on täpsustatud kaht liiki teave, mida tuleb hinnata:

- artikli 6 lõike 1 punkt a – üksikasjalik teave puidu või puittoote enda kohta: kirjeldus, ülestöötamisriik (ja vajaduse korral riigi piirkond ja ülestöötamisluba), tarnija ja kaupleja ning dokumendid, mis näitavad vastavust kehtivatele õigusaktidele;

- artikli 6 lõike 1 punkt b – üldine teave, mis on vajalik toote hindamiseks: üksikasjalik teave konkreetsete puuliikide ebaseadusliku ülestöötamise esinemise kohta, ebaseadusliku ülestöötamise esinemise kohta ülestöötamispaigas ja tarneahela keerukuse kohta.

Kui üldine teave annab ettevõtjatele ohutaseme hindamiseks vajaliku konteksti, siis tootepõhine teave on vajalik selleks, et määrata kindlaks puittoote endaga seonduv oht. See tähendab, et kui üldine teave viitab võimalikele ohtudele, tuleb pöörata eritähelepanu tootepõhise teabe kogumisele. Kui toode on valmistatud eri allikatest pärit puidust, tuleb ohtu hinnata iga komponendi või liigi puhul eraldi.

Ohutaset saab hinnata ainult juhtumipõhiselt, kuna see sõltub mitmest tegurist. Kuigi puudub ühtne tunnustatud ohuhindamissüsteem, peab ettevõtja üldjuhul vastama järgmistele küsimustele:

- **Kus puit üles töötati?**
  Kas riigis, piirkonnas või ülestöötamisloaga hõlmatud alal, kust puit pärineb, esineb sageli ebaseaduslikku metsaraiet? Kas ebaseaduslik metsaraie ohustab eriti konkreetset puuliiki? Kas ÜRO Julgeolekunõukogu või Euroopa Liidu Nõukogu on kehtestanud puidu impordile ja ekspordile sanktsioone?

- **Kas valitsemistasand on problemaatiline?**
  Valitsemistasand võib vähendada mõne kehtivatele õigusaktidele vastavust tõendava dokumendi usaldusväärsust. Seega tuleks arvesse võtta riigi korruptsioonitaset, äririski näitajaid või muid valitsemistava näitajaid.

- **Kas tarnija on teinud kättesaadavaks kõik kehtivatele õigusaktidele vastavust tõendavad dokumendid ning kas need on kontrollitavad?**
  Kui kõik asjaomased dokumendid on kergesti kättesaadavad, on tõenäolisem, et toote tarneahel on hästi kindlaks tehtud. Ettevõtja võib olla kindel, et dokumendid on ehtsad ja usaldusväärsed.

- **Kas on märke sellest, et mõni tarneahela ettevõtja on seotud ebaseadusliku metsaraiega?**
  Kui puitu ostetakse ettevõtjalt, kes on olnud seotud ebaseadusliku metsaraiega, on suurem oht, et tegemist on ebaseaduslikult ülestöötatud puiduga.

- **Kas tarneahel on keerukas?**[5]
  Mida keerukam on tarneahel, seda raskem võib olla kindlaks teha tootes sisalduva puidu raieallikat. Suutmatus leida vajalikku teavet tarneahela mingi lüli kohta võib suurendada võimalust, et ahelasse satub ebaseaduslikult üles töötatud puit.

Puidutarne on mittemärkimisväärse ohuga siis, kui pärast tootepõhise ja üldise teabe täielikku hindamist ei leita midagi muret tekitavat.

[5] Vt mõiste „tarneahela keerukus" selgitus punktis 3.

Ohuhindamiskriteeriumide loetelu ei ole lõplik; ettevõtjad võivad lisada täiendavaid kriteeriume, kui need aitavad määrata tõenäosust, et tootes sisalduv puit on ebaseaduslikult üles töötatud, või teistpidi tõendada, et ülestöötamine on olnud seaduslik.

3. TARNEAHELA KEERUKUSE MÕISTE SELGITUS

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 6. Nõuetekohase hoolsuse süsteemid***

Tarneahela keerukus on selgesõnaliselt loetletud ELi puidumääruse artiklis 6 nimetatud ohuhindamisekriteeriumide seas ning kuulub seega nõuetekohase hoolsusega kaasneva ohuhindamise ja -vähendamise juurde.

See kriteerium on lisatud, sest puidu teekonna väljaselgitamine kuni ülestöötamispaigani (ülestöötamisriik ja vajaduse korral riigi piirkond ja ülestöötamisluba) võib osutuda raskemaks juhul, kui tarneahel on keerukas. Suutmatus leida vajalikku teavet tarneahela mingi lüli kohta võib suurendada võimalust, et tarneahelasse satub ebaseaduslikult üles töötatud puit. Tarneahela pikkust ei peaks siiski pidama ohtu suurendavaks teguriks. Oluline on see, et tootes leiduva puidu teekonda oleks võimalik kindlaks teha kuni ülestöötamispaigani. Ohu tase suureneb, kui tarneahela keerukus raskendab ELi puidumääruse artikli 6 lõike 1 punktidega a ja b nõutud teabe väljaselgitamist. Kui tarneahelas leidub kindlaks määramata lülisid, võib sellest järeldada, et oht on märkimisväärne.

Mida rohkem on ülestöötamispaiga ja ettevõtja vahel töötlejaid ja vahendajaid, seda keerukamaks muutub tarneahel. Keerukust võib suurendada ka see, kui tootes on kasutatud rohkem kui ühte puuliiki või puiduallikat.

Tarneahela keerukuse hindamiseks võivad ettevõtjad kasutada järgmisi küsimusi (küsimuste loetelu ei ole lõplik):

- ✓ Kas enne konkreetse puittoote laskmist ELi turule oli tarneahelas mitu töötlejat ja/või lüli?
- ✓ Kas enne ELi turule laskmist on puidu ja/või puittoodetega kaubeldud rohkem kui ühes riigis?
- ✓ Kas turule lastavas tootes sisalduv puit pärineb rohkem kui ühest puuliigist?
- ✓ Kas turule lastavas tootes sisalduv puit pärineb eri allikatest?

4. SELGITUS KOHALDATAVATELE ÕIGUSAKTIDELE VASTAVUST TÕENDAVATE DOKUMENTIDE ESITAMISE NÕUDE KOHTA

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artiklid 2 ja 6. Nõuetekohase hoolsuse süsteemid***

See nõue on lisatud, sest ebaseaduslikult üles töötatud puidu määratluse aluseks on selle riigi õigusaktid, kus puit üles töötati.

ELi puidumääruse artikli 6 lõike 1 punkti a viimase taande kohaselt tuleb nõuetekohase hoolsuse kohustuse raames koguda dokumente või muud teavet, mis tõendavad vastavust ülestöötamisriigis kohaldatavatele õigusaktidele. On oluline märkida, et dokumente tuleb koguda ohuhindamise eesmärgil ning et seda ei tuleks mõista iseseisva nõudena. Selleks et ettevõtjad saaksid rakendada nõuetekohast hoolsust vastavalt ELi puidumäärusele, peavad nad olema võimelised hindama kogutavate dokumentide sisu ja usaldusväärsust ning näitama, et nad mõistavad dokumentides sisalduva eri liiki teabe vahelisi seoseid.

ELi puidumääruses on kasutatud paindlikku lähenemisviisi: määruses on loetletud mitu õigusloomevaldkonda, kuid jäetud täpsustamata konkreetsed seadused, kuna need erinevad riigiti ja võivad muutuda. Selleks et hankida dokumente ja muud teavet, mis tõendavad vastavust

ülestöötamisriigis kohaldatavatele õigusaktidele, peavad ettevõtjad esmalt teadma, millised õigusaktid kehtivad konkreetses ülestöötamisriigis. Selle väljaselgitamisel võivad nad saada abi liikmesriikide pädevatelt asutustelt koostöös Euroopa Komisjoniga. Samuti võivad nad kasutada järelevalveorganisatsioonide teenuseid. Kui ettevõtjad ei kasuta järelevalveorganisatsiooni teenuseid, võivad nad paluda abi organisatsioonidelt, kellel on teavet konkreetsete puidu ja puittoodete ülestöötamise riikide metsandussektori kohta.

Dokumentide ja muu teabe hankimise kohustust tuleks tõlgendada laialt, kuna eri riikides on erinevad reguleerimismehhanismid ning mitte kõik ei näe ette konkreetsete dokumentide väljastamist. Seega tuleks kohustuslikuna tõlgendada järgmist: pädevate asutuste väljastatud ametlikud dokumendid, lepingulisi kohustusi tõendavad dokumendid, ettevõtte tegevuspõhimõtteid kajastavad dokumendid, tegevusjuhendid, kolmandate isikute poolse kontrolli skeemide alusel väljastatud sertifikaadid jne. Dokumendid ja teabe võib esitada paberkandjal või elektrooniliselt.

Tarneahelas tegutsejad peaksid sõltuvalt nende hinnangust üldisele olukorrale puidu ülestöötamise riigis või piirkonnas võtma asjakohaseid meetmeid veendumaks, et need dokumendid on ehtsad.

Järgnevas tabelis on mõned üksnes illustratiivsel eesmärgil esitatud konkreetsed näited, mida ei saa lugeda kohustuslikuks ega ammendavaks.

1. Dokumendid, mis tõendavad õigust töötada üles puitu seadusega määratletud piirides	Üldiselt kättesaadavad dokumendid paberkandjal või elektroonilisel kujul, nt maaomandust või maakasutusõigust tõendavad dokumendid või lepingud või load
2. Ülestöötamisõiguse ja puidu eest tehtavad maksed, sealhulgas puidu ülestöötamisega seotud maksud	Üldiselt kättesaadavad dokumendid paberkandjal või elektroonilisel kujul, nt lepingud, pangateated, käibemaksudokumendid, ametlikud kviitungid jne
3. Puidu ülestöötamine, sealhulgas keskkonna- ja metsaõigus, ka metsa majandamine ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse, kui see on otseselt seotud puidu ülestöötamisega	Ametlikud auditiaruanded, keskkonnasertifikaadid, kinnitatud ülestöötamiskavad, raie lõpetamise aruanded, tegevusjuhendid, avalikustatud teave range õigusliku järelevalve ning puidu jälgimise ja kontrolli menetluste kohta, ülestöötamisriigi pädevate asutuste väljastatud ametlikud dokumendid jne
4. Kolmandate isikute seaduslikud kasutus- ja valdusõigused, mida puidu ülestöötamine mõjutab	Keskkonnamõju hindamine, juhtimiskavad, keskkonnaauditite aruanded, ühiskondliku vastutuse kokkulepped, üksikasjalikud aruanded valduste ja õigustega seotud nõuete ja konfliktide kohta
5. Kaubandus ja tollindus, juhul kui on seotud metsandussektoriga	Üldiselt kättesaadavad dokumendid paberkandjal või elektroonilisel kujul, nt lepingud, pangateated, tehinguteated, impordi- ja ekspordiload, ametlikud ekspordimaksukviitungid, ekspordikeelu nimekirjad, jagatud ekspordikvoodid jne

Kogutud dokumente tuleb hinnata tervikuna ja jälgitav peab olema kogu tarneahel. Kõik andmed peavad olema kontrollitavad. Ettevõtja peab kõigil juhtudel kontrollima näiteks järgmist:

- kas erinevad dokumendid on omavahel ja muu olemasoleva teabega kooskõlas;
- mida iga dokument täpsemalt tõendab;
- millisel süsteemil (nt ametiasutuste poolne kontroll, sõltumatu audit jne) dokument põhineb;

- iga dokumendi usaldusväärsus ja kehtivus, st kui suur on tõenäosus, et see on võltsitud või ebaseaduslikult väljastatud.

Lisaks peab ettevõtja eelkõige seoses metsandussektoriga arvesse võtma ka korruptsiooniohtu. Juhtudel, kus on korruptsioonioht on märkimisväärne, ei saa isegi ametiasutuste väljastatud ametlikke dokumente pidada usaldusväärseks. Üldiselt kättesaadavat teavet korruptsioonitaseme kohta riigis või riigi piirkonnas saab mitmest eri allikast. Kõige sagedamini kasutatav allikas on Transparency Internationali korruptsiooni tajumise indeks, kuid kasutada võib ka muid samalaadseid indekseid või asjakohast teavet.

Kui korruptsiooni tajumise indeksi punktisumma on väike, võib olla vajalik täiendav kontroll, mis tähendab, et dokumente tuleb kontrollida erilise tähelepanuga, kuna on põhjust kahelda nende usaldusväärsuses. Ettevõtja peab teadma, et riigi korruptsiooni tajumise indeksi punktisumma on avalikkuse korruptsioonitaju keskmine näitaja, mis ei pruugi otseselt kajastada olukorda konkreetses metsandussektoris. Korruptsioonioht riigis võib erineda ka piirkonniti.

Mida suurem on korruptsioonioht, seda enam tuleb hankida täiendavat tõendusmaterjali, et vähendada ebaseadusliku puidu ELi turule sisenemise ohtu. Selliseks täiendavaks tõendusmaterjaliks võivad olla näiteks kolmandate isikute poolse kontrolli skeemid (vt käesoleva juhenddokumendi punkt 6), sõltumatud või ise tehtavad auditid või puidu jälgimise tehnoloogiad (näiteks geneetilised markerid või stabiilsed isotoobid).

5A. TOOTEVALIKU SELGITUS – PAKKEMATERJALID

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 2 ja ELi puidumääruse lisa***

Lisas on sätestatud „käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluv puit ja puittooted, mis on klassifitseeritud nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisas sätestatud kombineeritud nomenklatuuris[6]".

Kaupade kirjeldamise ja kodeerimise harmoneeritud süsteemi (HS) kood 4819 hõlmab järgmist: *„karbid, kastid, kotid jm pakendid paberist, papist, tselluloosvatist või tsellulooskiudkangast; dokumendivutlarid, kirjade alused jt paberist või papist kontori-, kaupluse- jms tarbed"*.

- **Kui mõni eespool nimetatud artiklitest lastakse turule <u>eraldiseisva tootena,</u>** mitte mõne muu toote pakendina, ***kohaldatakse*** **selle suhtes määrust ning seega tuleb rakendada ka nõuetekohast hoolsust.**
- **Kui HS-koodidega 4415 või 4819 klassifitseeritud pakendit kasutatakse mõne muu toote „toestamiseks, kaitsmiseks või kandmiseks", *ei* kohaldata selle suhtes määrust.**

See tähendab, et analoogselt eespool viidatud HS-koodi 4415 piiranguga ELi puidumääruse lisas kehtib sama piirang ka HS-koodile 4819.

Nende kategooriate siseselt eristatakse omakorda pakkematerjali, mis annab tootele selle „iseloomulikud omadused", ja pakkematerjali, mis on vormitud ja paigaldatud konkreetse toote järgi, kuid mis ei moodusta toote lahutamatut osa. Neid erinevusi on selgitatud kombineeritud nomenklatuuri tõlgendamise 5. üldreeglis[7] ning allpool on selle kohta esitatud näiteid. Need täiendavad eristused hõlmavad ilmselt siiski vaid väikest osa määruse reguleerimisalasse kuuluvatest toodetest.

Kokkuvõttes on määrusega hõlmatud:
- HS-koodide 4415 või 4819 alla kuuluv pakkematerjal, mis on lastud turule eraldiseisva tootena;
- HS-koodide 4415 või 4819 alla kuuluv välispakend, mis annab tootele selle „iseloomulikud

[6] http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_duties/tariff_aspects/combined_nomenclature/index_en.htm.
[7] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2015:076:FULL&from=EN.

omadused", nt dekoratiivsed kinkekarbid.

Määruse reguleerimisalast jääb välja:

- ✓ pakkematerjal, milles kaup antakse üle ning mida kasutatakse üksnes teiste (puidupõhiste või muude) toodete toestamiseks, kaitsmiseks või kandmiseks.

5B. TOOTEVALIKU SELGITUS – JÄÄTMED JA TEISESEST TOORAINEST TOOTED

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – põhjendus 11 ja artikkel 2 + direktiiv 2008/98/EÜ – artikli 3 lõige 1***

Seda erandit kohaldatakse

- ✓ selliste lisas esitatud puittoodete suhtes, mis on toodetud materjalist, mis on oma olelusringi läbinud ja mis muudel juhtudel visataks ära jäätmetena (nt hoonete lammutamisest tekkiv puit või puidujäätmetest valmistatud tooted).

Seda erandit **ei kohaldata**

- ✓ selliste tootmisprotsessi kõrvalsaaduste suhtes, mis hõlmavad materjali, mis *ei ole* oma olelusringi läbinud ja mis muudel juhtudel visataks ära jäätmetena.

Stsenaariumid

Kas määrus kehtib ka saeveskitööde kõrvalsaadusena toodetud hakkpuidu ja saepuru kohta?
Kehtib küll. Küll aga ei kehti määruse need nõuded, mis käsitlevad „turulelaskmist" (ELi puidumääruse artikli 2 punkti b viimane lause), sellise hakkpuidu ja muude puittoodete kohta, mis on toodetud varem siseturule lastud materjalist.

Kas määrus kehtib majade lammutamisel saadud puidust valmistatud mööbli kohta?
Ei kehti, nende toodete materjal on oma olelusringi läbinud ning muudel juhtudel visataks see ära jäätmetena.

6. KOLMANDATE ISIKUTE POOLSE KONTROLLI SKEEMIDE ROLL OHU HINDAMISES JA VÄHENDAMISES[8]

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – põhjendus 19 ja artikkel 6. Nõuetekohase hoolsuse süsteemid + komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 607/2012 – artikkel 4. Ohu hindamine ja vähendamine***

A. Taustteave

Kliendid esitavad puittoodetele konkreetseid nõudeid, mille täitmiseks kasutatakse tihti vabatahtlikke metsa sertifitseerimise ja puidu seaduslikkuse kontrollimise skeeme. Tavaliselt hõlmavad need metsahaldusüksuse majandamise tavasid kirjeldavat standardit, mis hõlmab järgmist: üldpõhimõtted, kriteeriumid ja näitajad; standardile vastavuse kontrolli ja sertifikaatide andmise nõuded ning eraldi nn järelevalveahela tunnistusi, mis kinnitavad, et toode sisaldab ainult või teatud kindlal määral puitu, mis pärineb sertifitseeritud metsadest.

Kui hindamise teostab ja sertifikaadi väljastab organisatsioon, kes pole metsamajandaja, tootja, kaupleja ega ka tõendit nõudev klient, nimetatakse seda kolmandate isikute poolseks sertifitseerimiseks. Tavaliselt nõutakse sertifitseerimisskeemide raames kolmandatelt isikutelt, et nad tõendaksid oma

[8] Tõenditel/sertifikaatidel ei ole võrdset staatust FLEGTi litsentside ja CITESi lubadega (vt punkt 10).

hindamispädevust akrediteerimisprotsessi kaudu, millega kehtestatakse sertifitseerimisorganisatsioonidele standardid audiitorite oskuste ja süsteemide kohta. Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO) on avaldanud standardid, mis hõlmavad nõudeid nii sertifitseerimisasutustele kui hindamisele. Ettevõtja puidu seaduslikkuse kontrollimise skeeme endid ei pea tavaliselt akrediteerima, kuigi seda pakuvad tihti akrediteeritud sertifitseerimist pakkuvad organisatsioonid.

Nõue, et metsahaldusüksus järgiks majandamisalaseid õigusakte, on üldiselt osa metsamajandamise sertifitseerimisstandarditest. Süsteemide juhtimise, näiteks keskkonna- või kvaliteedijuhtimise standardid tavaliselt seda ei nõua või selle täitmist ei pruugita rangelt hinnata.

B. Suunised

Kui ettevõtja kaalub, kas kasutada tootes sisalduva puidu ülestöötamise seaduslikkuse kinnitamiseks sertifitseerimisskeemi või seaduslikkuse kontrolli, tuleb tal hinnata, kas asjaomane skeem sisaldab sellist standardit, mis hõlmab kõiki kohaldatavaid õigusakte. Selleks peavad ettevõtjal olema mõningad teadmised kasutatava skeemi kohta ja selle rakendamise kohta puidu ülestöötamise riigis. Tavaliselt on sertifitseeritud toodetel silt selle sertifitseerimisorganisatsiooni nimega, kes on kehtestanud sertifikaadi kriteeriumid ja auditeerimisnõuded. Tavaliselt saavad sellised organisatsioonid jagada teavet sertifitseerimise ulatuse kohta ning sertifitseerimise kohta puidu ülestöötamise riigis, sealhulgas selliste üksikasjade kohta nagu kohapealsete auditite laad ja sagedus.

Ettevõtja peaks veenduma, et sertifikaadi väljastanud kolmandast isikust organisatsioon oli selleks piisavalt pädev, valdab sertifitseerimisskeemi ja on asjaomases akrediteerimisasutuses heas kirjas. Teavet skeemide reguleerimise kohta saab tavaliselt sertifitseerimisskeemist.

Mõned skeemid võimaldavad sertifitseerimist, kui teatav määr tootes sisalduvast puidust vastab täielikult sertifitseerimisstandardile. See määr on tavaliselt märgitud sildile. Sellistel juhtudel peaks ettevõtja välja uurima, kas ka sertifitseerimata osa on kontrollitud ja kas selle tulemusena on kohaldatavate õigusaktide järgimine piisavalt tõendatud.

Järelevalveahela sertifitseerimist võib kasutada tõendina selle kohta, et tarneahelasse ei ole pääsenud teadmata või keelatud päritolu puitu. Tavaliselt on nende sertifikaatide eesmärk tagada, et „kriitilistes kontrollpunktides" pääseb tarneahelasse vaid lubatud puit ning et ülestöötamismetsa asemel on võimalik välja selgitada toote eelmine haldaja (kellel peab samuti olema järelevalveahela sertifikaat). Järelevalveahela sertifikaadiga toode võib sisaldada erinevatest allikatest pärinevat segu sertifitseeritud ja muust lubatud materjalist. Kui ettevõtja kasutab seaduslikkuse tõendamiseks järelevalveahela sertifikaati, peaks ta tagama, et lubatud materjal on vastavuses kohaldatavate õigusaktidega ning et piisava kontrolliga on välistatud muud materjalid.

On oluline lisada, et organisatsioonil võib olla järelevalveahela sertifikaat, kui tal on olemas süsteemid, millega eristada sertifitseeritud materjal ja lubatud materjali lubatud määr keelatud materjalist, isegi kui ta ei tooda sel ajal ühtegi sertifitseeritud toodet. Kui ettevõtjad kasutavad tagatisena sertifikaati ning ostavad kaupa tarnijalt, kellel on järelevalveahela sertifikaat, peavad nad kontrollima, et järelevalveahela sertifikaat hõlmaks nende ostetavat konkreetset toodet.

Kolmandate isikute poolse kontrolli skeemi usaldusväärsuse hindamiseks võivad ettevõtjad kasutada järgmisi küsimusi (küsimuste loetelu ei ole lõplik):

- ✓ Kas kõik komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 607/2012 artikli 4 kohased nõuded on täidetud?
- ✓ Kas sertifitseerimine või muud kolmandate isikute poolse kontrolli skeemid vastavad rahvusvahelistele või Euroopa standarditele (nt asjakohased ISO juhised või ISEALi koodid)?
- ✓ Kas on põhjendatud teavet kolmandate isikute poolse kontrolli skeemide võimalike puuduste või probleemide kohta nendes konkreetsetes riikides, kust puitu või puittooteid imporditakse?
- ✓ Kas komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 607/2012 artikli 4 punktides b, c ja d osutatud kontrolle

tegevad kolmandad isikud on sõltumatud akrediteeritud organisatsioonid?

7. NÕUETEKOHASE HOOLSUSE SÜSTEEMI KORRAPÄRANE HINDAMINE

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 4. Ettevõtjate kohustused***

Nõuetekohase hoolsuse süsteemi võib iseloomustada kui dokumenteeritud, läbi proovitud, samm-sammulist meetodit, mis hõlmab kontrollimist ja mille eesmärk on jõuda äriprotsessis stabiilse soovitud tulemuseni. On oluline, et enda nõuetekohase hoolsuse süsteemi kasutav ettevõtja hindaks süsteemi korrapäraselt, tagamaks, et vastutavad isikud täidaksid neile ette kirjutatud menetlusi ja et saavutataks soovitud tulemus. Hea tava kohaselt tuleks hindamist teostada igal aastal.

Hindamist võib teostada keegi organisatsiooni seest (eelistatavalt keegi, kes on menetluse täitjatest sõltumatu) või organisatsiooniväline asutus. Hindamine peaks välja selgitama võimalikud kitsaskohad ja eksimused ning organisatsiooni juhtkond peaks määrama nende kõrvaldamise tähtaja.

Puiduvaldkonna nõuetekohase hoolsuse süsteemi hindamise käigus peaks näiteks kontrollima, kas on olemas dokumenteeritud kord:

- turule lastavate puittoodete tarneid käsitleva põhiteabe kogumise ja säilitamise kohta;
- selle kohta, kuidas hinnata ohtu, et puittoote mõni koostisosa võiks sisaldada ebaseaduslikult üles töötatud puitu;
- eri ohutasemete puhul võetavate meetmete kohta.

Samuti tuleks hindamise käigus kontrollida, kas need, kes vastutavad iga menetlusetapi täitmise eest, saavad oma ülesannetest aru ja täidavad neid ning kas menetluse tegelikku tõhusust kontrollitakse piisavalt (st kas kahtlust tekitavad puidutarned suudetakse avastada ja kõrvaldada).

8. LIITTOOTED

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikli 6 lõige 1***

Liittoodete või puidupõhise liitkomponendiga toodete alase teabe kättesaadavaks tegemise kohustust täites peab ettevõtja hankima teavet kõigi kasutatud toormaterjalide kohta, kaasa arvatud liigi, iga komponendi ülestöötamise paiga ja nende komponentide päritolu seaduslikkuse kohta.

Puidust liittoodete kõigi komponentide täpset päritolu on tihti keeruline välja selgitada. Eelkõige kehtib see selliste taastatud toodete kohta nagu paber, puitkiudplaat ja puitlaastplaat, mille puhul võib ka liikide väljaselgitamine olla keeruline. Kui toote valmistamisel on kasutatud erinevaid puuliike, peab ettevõtja esitama loetelu kõigist puuliikidest, mida võidi puittoote valmistamiseks kasutada. Liigid peaksid olema loetletud vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud puidunomenklatuurile (nt DIN EN 13556 „Euroopas kasutatava puidu nomenklatuur", Nomenclature Générale des Bois Tropicaux, ATIBT (1979)).

Kui tehakse kindlaks, et liittoote komponent on enne toote osaks saamist juba turule lastud või on tehtud materjalist, mis on olelusringi läbinud ja mis muudel juhtudel oleks kõrvaldatud jäätmetena (vt punkt 5b), ei ole vaja selle komponendi puhul ohtu hinnata. Näiteks kui ettevõtja valmistab ja paneb müüki toote, mis sisaldab hakkpuidu segu, millest osa pärineb ELis juba turule lastud puittoodetest ja osa ettevõtja poolt ELi imporditud toorpuidust, tuleb hinnata vaid imporditud osaga seotud ohtusid.
II lisas on esitatud ettevõtjate tarnete näidiskirjeldused.

9. METSANDUSSEKTOR

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 2***

See kehtib üksnes õigusnormide täitmise kohta riikides, kus puit on üles töötatud, hõlmates puidu ja puittoodete eksporti. Nõue kehtib ekspordi kohta ülestöötamisriigist, mitte sellest riigist, kust ELi eksporditakse. Näiteks kui puitu eksporditi riigist X riiki Y ja seejärel riigist Y Euroopa Liitu, kehtib nõue riigist X, mitte riigist Y ELi eksportimisel.

Kohaldatavad õigusaktid hõlmavad järgmist loetelu, kuid ei piirdu sellega:

- puittoodete ekspordi keelud, kvoodid ja muud piirangud, nt töötlemata palkide või töötlemata saematerjali ekspordi keeld;
- puidu ja puittoodete ekspordilitsentside nõuded;
- ametlik luba, mida puidu ja puittoodete eksportijad võivad nõuda;
- puittoodete ekspordile kehtestatud maksude ja tollimaksude tasumine.

10A. CITESi ja FLEGTi LITSENTSIGA PUIT

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 3***

Määruse järgi vastavad FLEGTi litsentsi või CITESi (ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon) sertifikaadiga puit ja puittooted täielikult määruse nõuetele. See tähendab, et

a) ettevõtjad, kes lasevad turule kõnealuste dokumentidega hõlmatud tooted, ei pea toodete suhtes rakendama nõuetekohast hoolsust, välja arvatud nii palju, et nad peavad olema võimelised tõendama, et toodete kohta on väljastatud kehtivad dokumendid, ning
b) liikmesriigi pädevate asutuste silmis loetakse kõik sellised tooted seaduslikult üles töötatuks ja nendega ei kaasne ohtu rikkuda määruse sätteid.

Seda seetõttu, et kõnealuste toodete seaduslikkust on ekspordiriigis juba kontrollitud ja seega ka nõuetekohane hoolsus tagatud vastavalt asjaomaste riikide ja ELi vahelistele vabatahtlikele partnerluslepingutele ning sellist puitu võivad ettevõtjad pidada ohutuks.

10B. CITESis LOETLEMATA SELLISTE PUITTOODETE KÄITLEMINE, MIS ON VALMISTATUD CITESis LOETLETUD PUIDULIIKIDEST

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 3 + nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97***

CITES ja looduslike liikidega kauplemist käsitlevad ELi määrused

CITES on valitsustevaheline kokkulepe, mille eesmärk on tagada, et rahvusvaheline kauplemine looduslike looma- ja taimeliikidega ei ohustaks nende säilimist. Konventsioon võimaldab erinevas ulatuses kaitset enam kui 30 000 looma- ja taimeliigile. CITESiga on valitud liikide isendeid hõlmava rahvusvahelise kaubanduse suhtes kehtestatud teatud kontrollinõuded. Need nõuded sisaldavad litsentsimissüsteemi, mille raames nõutakse konventsiooniga hõlmatud liikide impordiks ja (re)ekspordiks luba.

Konventsiooniga hõlmatud liigid on loetletud ühes selle kolmest lisast, sõltuvalt teaduslike hinnangute alusel nõutava kaitse ulatusest. I lisa sisaldab liike, mis on praegu väljasuremisohus. Kauplemist nendesse liikidesse kuuluvate isenditega võib lubada vaid erandlikel asjaoludel. II lisa sisaldab liike, mis praegu ei tarvitse olla väljasuremisohus, kuid millega kauplemist tuleb kontrollida, et vältida „nende püsimajäämist ohustavat kasutamist". III lisa sisaldab liike, mis on kaitse all vähemalt ühes riigis, kes on palunud muudelt CITESi osalistelt abi selliseid liike hõlmava kaubanduse kontrollimisel.

ELis rakendatakse kõnealust konventsiooni määrustega, mille ühisnimetus on „ELi looduslike liikidega kauplemise määrused”[9]. Nõukogu määrusega (EÜ) nr 338/97 (edaspidi „alusmäärus”) on ette nähtud sätted, mis käsitlevad määruse neljas lisas (A–D) loetletud liikide isendite[10] sissetoomist ELi, nende eksporti ja reeksporti EList ning liikumist ELi piires. Sõltuvalt lisast, milles liik on loetletud, kohaldatakse erinevaid regulatiivseid kontrolle. Looduslike liikidega kauplemise määruste teatavad sätted lähevad konventsiooni sätetest kaugemale.

Probleem

CITESi lisades ja nõukogu määruse 338/97 lisades on mõnel juhul loetletud üksnes liigi isendite teatud osad või nendest saadu või ainult liigi konkreetsed populatsioonid.[11] Kui objekt või toode ei ole hõlmatud nõukogu määrusega 338/97 (näiteks lisades esitatud piiratud loetelu tõttu), ei ole see looduslike liikidega kauplemise määrustega reguleeritud. Sellise objekti suhtes ei kohaldata määruse 995/2010 artiklit 3, st objekti ei loeta automaatselt seaduslikult üles töötatuks tähenduses, mis sellel määruse kohaselt on.

Järgmises tabelis on toodud kaks konkreetset näidet:

1) B lisa – Swietenia macrophylla (II) ***(neutroopika populatsioon – hõlmab Kesk- ja Lõuna-Ameerikat ning Kariibi mere piirkonda) #6***	Selle liigi puhul on nõukogu määruses 338/97 (B lisa) praegu nimetatud vaid palke, saematerjali, spooni ja vineeri. Lisaks on hõlmatud ainult neutroopika populatsioon, kuid näiteks Indoneesias kasvavad puud (istandikud) on välja jäetud. Nimetatud populatsioonidest saadud kõnealuste objektide sissetoomine ELi peab vastama nõukogu määrusele nr 338/97.	Nõukogu määrus nr 338/97 hõlmab ainult palke, saematerjali, spooni ja vineeri ning nende suhtes kehtib määruse nr 995/2010 artikli 3 kohane seaduslikkuse eeldus (kui nende sissetoomine on kooskõlas määrusega). Kõik muud nimetatud liigist valmistatud tooted ei ole nõukogu määrusega 338/97 reguleeritud ja nende suhtes ei kehti määruse 995/2010 artikli 3 kohane seaduslikkuse eeldus.
2) B lisa – Swietenia mahagoni (II) ***#5***	Selle liigi puhul on nõukogu määruses 338/97 (B lisa) praegu nimetatud vaid palke, saematerjali ja spooni. Nimetatud objektide sissetoomine ELi peab vastama nõukogu määrusele nr 338/97.	Nõukogu määrus nr 338/97 hõlmab ainult palke, saematerjali ja spooni ning nende suhtes kehtib määruse nr 995/2010 artikli 3 kohane seaduslikkuse eeldus (kui nende sissetoomine on kooskõlas määrusega). Kõik muud nimetatud liigist valmistatud tooted (sh vineer) ei ole nõukogu määrusega 338/97

[9] Praegu on nendeks määrusteks nõukogu määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (viimati muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 1320/2014 (alusmäärus)); komisjoni määrus (EÜ) nr 865/2006 (viimati muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 56/2015), millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (rakendusmäärus); komisjoni 23. augusti 2012. aasta rakendusmäärus (EL) 792/2012 (muudetud komisjoni rakendusmäärusega (EL) 57/2015), millega nähakse ette nõukogu määruses (EÜ) nr 338/97 (looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel) sätestatud lubade, sertifikaatide ja muude dokumentide kujundust käsitlevad eeskirjad ning muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 865/2006 (loamäärus), ning komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 888/2014, millega keelatakse teatavate looduslike looma- ja taimeliikide isendite sissetoomine Euroopa Liitu. Lisaks on kehtestatud peatamise määrus, et peatada teatavatest riikidest teatavate liikide sissetoomine ELi.

[10] Mõistel „isend” on konkreetne tähendus. See on määratletud nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 artikli 2 punktis t.

[11] Kui liik on kantud A, B või C lisasse, kuuluvad samasse lisasse ka kõik selle liigi isendite osad ja neist saadu, välja arvatud juhul, kui liigi juures on märge, et hõlmatud on ainult isendite teatavad osad ja neist saadu. Määruse 338/97 joonealuses märkuses nr 12 on kirjeldatud märgisüsteemi, milles kasutatakse tähist #.

		reguleeritud ja nende suhtes ei kehti määruse 995/2010 artikli 3 kohane seaduslikkuse eeldus.

Kokkuvõte

Ettevõtja peaks pöörama erilist tähelepanu selliste toodete impordile, mis on reguleeritud ELi puidumäärusega, kuid mida **ei** reguleerita looduslike liikidega kauplemise määrustega (näiteks nõukogu määruse 338/97 asjaomaste lisade piiratud loetelu tõttu). Selliste toodete impordi suhtes ei kehti ELi puidumääruse kohane seaduslikkuse eeldus.

Seega peaks ettevõtja sellise impordi (nagu ka muu impordi) puhul rakendama nõuetekohast hoolsust. Kahtluse korral peaks ettevõtja võtma ühendust asjaomaste ekspordiriikide asjaomaste CITESi korraldusasutustega, mille kontaktandmed on kättesaadavad CITESi veebisaidil http://www.cites.org/cms/index.php/component/cp.

Ettevõtja peaks meeles pidama, et nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 lisasid muudetakse vähemalt iga kahe kuni kolme aasta tagant, et näidata CITESi I ja II lisa muudatusi. Nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 C lisa muudatusi (uus kanne või väljajäte) tehakse vastavalt vajadusele, lähtudes CITESi III lisa muudatustest (millest teatab konventsiooniosalistele CITESi sekretariaat).

Ettevõtja peaks olema teadlik ka sellest, et mõnes liikmesriigis on rangemad eeskirjad kui need, mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 338/97 (näiteks võivad nad C või D lisas loetletud liikide importimiseks ja nendega kauplemiseks nõuda täiendavaid lube).

11. ESINDAJATE KÄSITLEMINE

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artiklid 2, 6 ja 10***

A. Taustteave

Esindaja on isik, kes töötab lepingusõlmija nimel ja tema heaks. Puidutööstuses võib esindaja tegutseda tarnija või ostja nimel. Igal juhul on lepingupartneriteks tarnija ja ostja ning esindaja on nende vahendaja.

Mõned esindajad ei saa või ei soovi oma kontaktide või tarneahelate teatavaid üksikasju importijale edastada, sageli ärilistel põhjustel. Sellisel juhul võib olla takistatud importija juurdepääs põhiteabele, mis on vajalik nõuetekohase hoolsuse rakendamiseks, mida ettevõtjatelt ELi puidumäärusega nõutakse.

Esindaja asukoht võib olla mõnes muus riigis kui importijal.

B. Suunised

Esindajad ja nõuetekohane hoolsus

Ettevõtjate nõuetekohase hoolsuse nõuded jäävad samaks, olenemata sellest, kas nad kasutavad esindajat või mitte. Kui esindaja, kes ettevõtjale puitu edastab, ei saa või ei soovi talle anda nõuetekohase hoolsuse rakendamiseks vajalikku teavet, peaks ettevõtja selle nõude täitmiseks valima muud varustuskanalid.

Esindajad ja ettevõtjad, kes asuvad eri riikides

Esindajate kaasamine ei mõjuta pädevate asutuste ülesannet ettevõtjaid kontrollida. Ettevõtjaid peab siiski kontrollima selle riigi pädev asutus, kus puit on turule lastud. Kui ettevõtjale tarnib puitu esindaja, kelle asukoht on mõnes muus riigis, võib ettevõtja kontrollimise eest vastutav pädev asutus teha koostööd pädeva asutusega või muude asutustega riigis, kus on esindaja asukoht, või muus riigis.

12. JÄRELEVALVEORGANISATSIOONIDE KÄSITLEMINE

Asjakohane õigusakt: ***ELi puidumäärus – artikkel 8 + komisjoni delegeeritud määrus (EL) 363/2012 – artikkel 8 + komisjoni rakendusmäärus (EL) 607/2012 – artikkel 6***

1. Teabevahetus ja koordineerimine järelevalveorganisatsioonide ja pädevate asutuste vahel

A. Taustteave

Järelevalveorganisatsioonide ja pädevate asutuste vaheline tõhus sidepidamine võib parandada mõlema tööd. Kui pädev asutus teab, millised ettevõtjad kasutavad järelevalveorganisatsioone, võib ta seda arvesse võtta oma riskipõhises kavandamises, nt tehes nende ettevõtjate juurde vähem kontrollkäike. See on kasulik nii pädevale asutusele, ettevõtjatele kui ka järelevalveorganisatsioonidele.

Kui pädev asutus teab, millised ettevõtjad ei kasuta õigesti järelevalveorganisatsiooni pakutavaid nõuetekohase hoolsuse süsteeme, võib ta seda arvesse võtta, suurendades näiteks nende ettevõtjate juurde tehtavate kontrollkäikude arvu. See on kasulik pädevale asutusele. Tuleb märkida, et vastavalt määruse 995/2010 artikli 8 lõike 1 punktile c on järelevalveorganisatsioonidel kohustus seda teavet pädevate asutustega jagada.

Kui järelevalveorganisatsioonil on konkreetseid tõendeid ebaseaduslikkuse kohta, võivad kõikide liikmesriikide pädevad asutused neid tõendeid kohe kasutada.

B. Suunised

Järelevalveorganisatsioone julgustatakse jagama oma klientide iga-aastaseid aruandeid, sh lepingu kehtivust ja kestust käsitlevaid üksikasju, nende liikmesriikide pädevate asutustega, kus nad teenuseid pakuvad.

2. Huvide konfliktid

A. Taustteave

ELi puidumääruses ja sellega seotud määrustes on viidatud huvide konfliktile ja sellele, et tuleks luua nende ärahoidmise süsteemid.

Huvide konflikt tekib olukorras, kus isikul on erahuvi või muu teisene huvi, mis mõjutab või näib mõjutavat tema kohustuste erapooletut ja objektiivset täitmist (Euroopa Nõukogu soovituse nr R (2000)10E põhjal)

B. Suunised

Huvide konflikti vältimiseks peaks järelevalveorganisatsioon omama, rakendama ja korrapäraselt ajakohastama järgmist:

- kirjalikud menetlused, mille raames on kõigil töötajatel lepinguline kohustus avaldada kirjalikult kõik võimalikud ja tegelikud huvide konfliktid;
- kirjalikud menetlused selle kohta, kuidas reageerida kolmandate isikute põhjendatud murele seoses võimaliku huvide konfliktiga;
- kirjalikud menetlused, mille abil määrata kindlaks võimalikele huvide konfliktidele õigeaegne ja asjakohane reageerimine, tagamaks, et need ei mõjutaks ega näiks mõjutavat järelevalveorganisatsiooni tehtavaid otsuseid;
- kirjalikud menetlused, mille abil dokumenteerida kõik võimalikud huvide konfliktid ning meetmed, mida on võetud nende lahendamiseks.

3. Nõuetekohase hoolsuse tunnistuste kasutamine kolmandates riikides

A. Taustteave

Mõnele ettevõtjale on nõuetekohase hoolsuse raames esitatud kolmandate riikide järelevalveorganisatsioonide sõsarettevõtjate poolt välja antud tunnistused. Mõnel juhul näib, et ettevõtjatele on antud teavet, et need tunnistused vabastavad nad nõuetekohase hoolsuse rakendamise kohustusest. Õigusaktidega ei ole selgelt reguleeritud, kuidas selliseid tunnistusi käsitleda.

B. Suunised

Kõnealuse tunnistuse saamine ei vabasta ettevõtjat ELi puidumääruse artiklis 6 kirjeldatud nõuetekohase hoolsuse rakendamise kohustusest. Kui sellise tunnistuse annab välja järelevalveorganisatsioon või selle sõsarettevõtja kolmandast riigist, tuleks selles täpsustada, et see ei vabasta ettevõtjat kohustusest rakendada nõuetekohast hoolsust.

Nõuetekohase hoolsuse süsteemi raames võib siiski kasutada tunnistust, mis sarnaneb nõuetele vastavust tõendavate muude dokumentidega (nt õiguspärasuse kontrollimise süsteemi sertifikaadid). Sel juhul peaks ettevõtja täpselt kindlaks määrama selle, mida tunnistus tõendab, ja nõuetekohase hoolsuse rakendamise raames tehtavate kontrollide sageduse. Tunnistuses peaks olema ka kontrolli teostava ettevõtja kontaktandmed juhuks, kui tekib täiendavaid küsimusi või kui tuleb kontrollida tunnistuse kehtivust.

4. Selliste järelevalveorganisatsioonide kontrollimine, kes osutavad teenuseid liikmesriigis, kus neil ei ole kontorit

A. Taustteave

Mitmed järelevalveorganisatsioonide pakuvad teenuseid kõigis liikmesriikides, kuigi neil ei ole kõigis neis kontorit. See tõstatab küsimuse, kas pädevad asutused peavad järelevalveorganisatsioone kontrollima kõigis liikmesriikides või ainult neis, kus järelevalveorganisatsioonidel on kontor.

B. Suunised

ELi puidumääruse artikli 8 lõikes 4 on sätestatud, et „pädevad asutused viivad korrapäraste ajavahemike järel läbi kontrolle” pädevate asutuste jurisdiktsiooni all tegutsevate järelevalveorganisatsioonide suhtes. Sõna „tegutsevate” tuleks siin mõista tähenduses, mis sellel on vastavalt ELi puidumääruse artikli 8 lõikele 1, mis hõlmab järgmist: „annab ettevõtjatele õiguse [...] kasutada [järelevalveorganisatsiooni nõuetekohase hoolsuse süsteemi]” ja „kontrollib oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohast kasutamist selliste ettevõtjate poolt”.

Kui järelevalveorganisatsioon osutab teenuseid pädeva asutuse jurisdiktsiooni all tegutsevatele ettevõtjatele, peaks pädev asutus teostama sellise organisatsiooni suhtes kontrolle vähemalt kord kahe aasta jooksul. Kui järelevalveorganisatsioon ei osuta käesoleval ajal teenuseid pädeva asutuse jurisdiktsiooni all tegutsevatele ettevõtjatele, ei pea pädev asutus järelevalveorganisatsiooni kontrollima.

Järelevalveorganisatsioonid peaksid olema teadlikud sellest, et isegi kui neil ei ole teatavas liikmesriigis kontorit, peavad nad juhul, kui kõnealuse liikmesriigi pädev asutus soovib teostada kontrolli, tagama töötajate olemasolu ja andma pädevale asutusele soovi korral teavet. Pädeva asutuse esindajad ei reisi järelevalveorganisatsiooni riiki.

Selle liikmesriigi pädev asutus, kus asub järelevalveorganisatsiooni peakontor, peab järelevalveorganisatsiooni kontrollima siiski vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Peakontori asukohaks

on komisjoni veebisaidil esitatud aadress.
Pädevaid asutusi julgustatakse oma järeldusi üksteisega jagama.

5. Järelevalveorganisatsioone kasutavate ettevõtjate kontrollimine pädeva asutuse poolt

A. Taustteave

Määruse 995/2010 artikli 8 lõike 1 punktis b on sätestatud, et järelevalveorganisatsioon „kontrollib oma nõuetekohase hoolsuse süsteemi korrakohast kasutamist" ettevõtjate poolt. Pädevad asutused peaksid kontrollima kõiki ettevõtjaid, sealhulgas neid, kes kasutavad järelevalveorganisatsiooni nõuetekohase hoolsuse süsteeme.

B. Suunised

Pädevad asutused peaksid ettevõtjaid, kes kasutavad järelevalveorganisatsioonide nõuetekohase hoolsuse süsteeme, arvesse võtma oma riskipõhises kavandamises. Selle tegevuse käigus võivad nad otsustada konkreetselt arvesse võtta järelevalveorganisatsioonide süsteemide kasutamist, näiteks lugedes ettevõtjaid, kes kasutavad rahuldavalt kontrollitud järelevalveorganisatsioonide nõuetekohase hoolsuse süsteeme, väiksema riskiga ettevõtjateks.

I LISA

KUIDAS TURULELASKMISE MÕISTET TEGELIKULT TÕLGENDATAKSE?

Järgmised stsenaariumid kirjeldavad olukordi, kus ettevõtjat/eraisikut loetakse ELi puidumääruse mõistes ettevõtjaks.

Stsenaarium 1

Tootja C ostab väljastpoolt ELi kolmandast riigist paberit ja impordib selle ELi (mis tahes riiki), kus ta kasutab seda vihikute tootmiseks. Seejärel müüb ta vihikud muu ELi liikmesriigi jaemüüjale D. Vihikud on toode, mis kuulub ELi puidumääruse lisa reguleerimisalasse.

► Tootjast C saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib paberi oma ettevõtluses kasutamiseks.

Stsenaarium 2

Jaemüüja G ostab väljastpoolt ELi kolmandast riigist kassalinte ja impordib need ELi, kus ta kasutab neid oma poodides.

► Jaemüüjast G saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib kassalindid ELi oma ettevõtluses kasutamiseks.

Stsenaarium 3

ELis tegutsev tootja C impordib otse kolmanda riigi tootjalt kaetud jõupaberit ning pakib sellesse tooteid, mida müüakse ELi turul.

► Tootjast C saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib jõupaberi ELi oma ettevõtluses kasutamiseks, ja kuigi jõupaberit kasutatakse üksnes pakendina, imporditakse seda eraldiseisva tootena.

[Stsenaariumides 4, 5 ja 6 ostavad ELi ettevõtjad puitu ja puittooteid väljaspool ELi asuvatelt ettevõtjatelt, tehes seda veidi erinevatel asjaoludel, mis on täpsustatud iga stsenaariumi lõpus]

Stsenaarium 4

ELis tegutsev puidukaupmees H ostab väljaspool ELi tegutsevalt tarnijalt interneti vahendusel puitlaastplaati. Lepingu kohaselt läheb puitlaastplaat, mis asub ise veel väljaspool ELi, kohe üle puidukaupmees H omandusse. Puitlaastplaat transporditakse ELi liikmesriiki ning ekspediitor J toob selle tollist läbi ja annab üle puidukaupmehele H. Puidukaupmees H omakorda müüb puitlaastplaadi ehitajale K.

► Puidukaupmehest H saab ettevõtja hetkel, kui tema esindaja J impordib puitlaastplaadi ELi H-le turustamiseks või ettevõtluses kasutamiseks. Ekspediitor J tegutseb ainult esindajana, kes transpordib kaupa puidukaupmees H nimel.

[Selles stsenaariumis läheb omandiõigus väljaspool ELi asuvalt ettevõtjalt ELi ettevõtjale üle enne, kui toode siseneb ELi]

Stsenaarium 5

ELis tegutsev puidukaupmees H ostab väljaspool ELi tegutsevalt tarnijalt L interneti vahendusel puitlaastplaati. Lepingu kohaselt vahetab kaup omanikku alles siis, kui puitlaastplaat jõuab kaupmees H platsile Ühendkuningriigis. Ekspediitor J impordib puitlaastplaadi ELi tarnija L nimel ning viib selle puidukaupmees H platsile.

► Puidukaupmehest H saab ettevõtja hetkel, kui tarnija L ekspediitor J impordib puitlaastplaadi ELi H-le turustamiseks või ettevõtluses kasutamiseks.

[Selles stsenaariumis läheb omandiõigus väljaspool ELi asuvalt ettevõtjalt ELi ettevõtjale üle alles siis, kui toode on füüsiliselt ELi sisenenud]

Stsenaarium 6

Väljaspool ELi tegutsev tarnija L impordib ELi puidu või puittoodete saadetise ja otsib ostjat. Puidukaupmees H ostab L-lt puidu või puittooted, kui saadetis on jõudnud füüsiliselt ELi ja kui tarnija L on need pärast tollivormistust vabasse ringlusse lasknud, ning puidukaupmees H kasutab kaupa oma ettevõtluses.

► Tarnijast L saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib tooted ELi oma ettevõtte kaudu turustamiseks. Puidukaupmees H on kaupleja.

[Selles stsenaariumis läheb omandiõigus väljaspool ELi asuvalt ettevõtjalt ELi ettevõtjale üle alles siis, kui toode on füüsiliselt ELi sisenenud ja enne seda ei ole sõlmitud lepingut]

Stsenaarium 7

ELis tegutsev jaemüüja M impordib puittooteid ELi ja müüb neid oma poes otse eraklientidele.

► Jaemüüjast M saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib puittooted ELi, et neid oma ettevõtte kaudu turustada.

Stsenaarium 8

Energiaettevõte E ostab väljastpoolt ELi kolmandast riigist hakkpuitu ja impordib selle ELi, kus ta toodab sellest energiat, mida müüb seejärel ELi mõne liikmesriigi riiklikule võrgule. Kuigi hakkpuit kuulub ELi puidumääruse reguleerimisalasse, ei kuulu sinna ettevõtte müüdav lõpptoode, st energia.

► Energiaettevõttest E saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib hakkpuidu ELi oma ettevõtluses kasutamiseks.

Stsenaarium 9

Puidukaupmees F ostab hakkpuitu otse kolmandast riigist väljaspool ELi ja impordib selle ELi, kus ta müüb selle edasi energiaettevõttele E. Energiaettevõte E kasutab seda hakkpuitu ELis energia tootmiseks ning energia müüakse mõne ELi liikmesriigi riiklikule võrgule.

► Puidukaupmehest F saab ettevõtja hetkel, kui ta impordib hakkpuidu ELi, et seda oma ettevõtte kaudu turustada.

[Stsenaariumid 10 ja 10a näitlikustavad asjaolu, et kasvavad puud ei kuulu määruse reguleerimisalasse. Sõltuvalt üksikasjalikest lepingulistest kokkulepetest võib „ettevõtja" olla kas metsaomanik või ettevõte, kellel on õigus puitu üles töötada turustamiseks või oma ettevõtluses kasutamiseks]

Stsenaarium 10

Metsaomanik Z langetab oma metsas puid ning müüb puidu klientidele või töötleb seda oma saeveskis.

► Metsaomanikust Z saab ettevõtja hetkel, kui ta töötab puidu üles, et seda turustada või oma ettevõtluses kasutada.

Stsenaarium 10a

Metsaomanik Z müüb ettevõttele A õiguse oma maal kasvavaid puid üles töötada, et ettevõte A neid turustaks või oma ettevõtluses kasutaks.

► Ettevõttest A saab ettevõtja hetkel, kui ta töötab puidu üles, et seda turustada või oma ettevõtluses kasutada.

II LISA

LIITTOODETE KOHTA ANTAVA TEABE NÄITED

Tooteliik	Kokkupandav köögimööbel					**Kas turulelaskmine on võimalik?**
Ajavahemik	Aprill 2011 – detsember 2012					
Maht	3 200 ühikut					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamisluba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
Sisu	Keskmise tihedusega puitkiudplaat	Okaspuude segu: peamiselt harilik mänd *(Pinus sylvestris)*, harilik kuusk *(Picea abies)*	Rohkem kui üks ELi liikmesriik	Mitu luba	Juba turule lastud – ei ole vaja esitada	**Ei ole asjakohane**
			Tärkava turumajandusega kolmas riik boreaalses piirkonnas	Mitu luba	Varade seaduslikkuse kontrollid ja jälgitavus	**Jah (kui selleks on kindel alus)**
Kate	Väljastpoolt ELi imporditud puiduimitatsioniga paberkate	Ei ole teada	Ei ole teada	Ei ole teada	Puuduvad	**Ei**

Tooteliik	Osadeks võetud kontorimööbel					**Kas on võimalik turule lasta?**
Ajavahemik	Jaanuar 2011 – juuni 2011					
Kogus	1 500 ühikut					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamisluba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
Sisu	Puitlaastplaat	Sitka kuusk	ELi liikmesriik	Mitu luba	Juba turule lastud – ei ole vaja esitada	**Ei ole asjakohane**
Esi- ja tagaosa	0,5-mm spoon	Harilik pöök *(Fagus sylvatica)*	ELi liikmesriik	Era-metsa-omanikud	Juba turule lastud – ei ole vaja esitada	**Ei ole asjakohane**

Tooteliik	Hakkpuit					**Kas on võimalik turule lasta?**
Ajavahemik	Jaanuar 2012 – detsember 2012					
Kogus	10 000 tonni					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamisluba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
	Saeveski pindlaudadest / metsaomanikelt ostetud kasvavate puude raiejäätmetest	Kuuse-, männi- ja kasepuusegu	ELi liikmesriik	Mitu erametsaomanikku	Kontrollitud omanike metsauuenduskavad	**Ei ole asjakohane**
	Saeveski pindlaudadest / tee äärest ostetud palkide raiejäätmetest	Kuuse-, männi- ja kasepuusegu	ELi liikmesriik	Mitu erametsaomanikku	Juba turule lastud – ei ole vaja esitada	**Ei ole asjakohane**

Tooteliik	Kirjapaber (90 g/m2) Indoneesiast					**Kas on võimalik turule lasta?**
Ajavahemik	Aprill 2012 – märts 2013					
Kogus	1 200 tonni					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamisluba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
	Lühikesekiuline tselluloos	*Acacia mangium*	Troopiline kolmas arenguriik, konkreetne provints	Tööstusliku metsa-istanduse luba XXX	Seaduslikkuse sertifikaat	**Jah (kui selleks on kindel alus)**
	Lühikesekiuline tselluloos	Troopilise lehtpuidu segu	Troopiline kolmas arenguriik, konkreetne provints	Loodusliku sekundaarse metsa raie paberipuu- ja õlipalmiistanduste rajamiseks	Puuduvad	**Ei**
	Pikakiuline tselluloos	*Pinus radiata*	Kolmas parasvöötme riik	Puuistandikud	Järelevalve-ahela tunnistus	**Jah (kui selleks on kindel alus)**

Tooteliik	12-mm vineer					**Kas on võimalik turule lasta?**
Ajavahemik	Aprill 2012 – märts 2013					
Kogus	8 500 m^3					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamis luba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
Esi- ja tagaosa	Spoon	Bintangor (*Callophyllum* spp.)	Troopiline kolmas arenguriik, konkreetne provints	YYY luba	Valitsuse esindaja ekspordisertifikaat	**Jah (kui selleks on kindel alus)**
Sisu	Spoon	Pappel (*Populus* sp.)	Tärkava turumajandusega kolmas parasvöötmeriik	Põllumajandusliku majapidamise metsamaad, täpsemalt ei ole teada	Puuduvad	**Ei**

Tooteliik	Kaetud kunstpaber Hiinast					**Kas on võimalik turule lasta?**
Ajavahemik						
Kogus	500 tonni					
Osa	**Kirjeldus**	**Liik**	**Ülestöötamisriik/-piirkond**	**Ülestöötamisluba**	**Seaduslikkuse tõendid**	
	Pleegitatud sulfaat-tselluloos (Northern Bleached Kraft Pulp – NBKP) okaspuidust	Läänetsuuga (*Tsuga heterophylla*), harilik ebatsuuga *(Pseudotsuga menziesii)*, hiigel-elupuu (*Thuja plicata*), kanada kuusk (*Picea glauca*), keerdmänd (*Pinus contorta*)	Kolmas riik boreaalses piirkonnas	Tööstusliku metsakasvatusettevõtte luba	Sertifitseerimissuuniste s liigitatud mittevastuoliuseks	**Jah (kui selleks on kindel alus)**
	Pleegitatud sulfaattsellul oos lehtpuidust (Laubholz Bleached Kraft Pulp – LBKP)	Pappel (*Populus* spp.)	Kolmas riik boreaalses piirkonnas	Tööstusliku metsakasvatusettevõtte luba	Sertifitseerimissuuniste s liigitatud mittevastuoliuseks	**Jah (kui selleks on kindel alus)**
	Mehhaaniline puitmass	Pappel (*Populus tremuloides, Populus balsamifera*), kanada kuusk (*Picea glauca*), hall mänd (*Pinus banksiana*)	Kolmas riik boreaalses piirkonnas	Mitu erametsaomanikku	Mittevastuoluline, seaduslikkuse sertifikaat	**Jah (kui selleks on kindel alus)**